

інтерв'юер повинен перевірити, чи не має у іншого інтерв'юера додаткових запитань, перед тим, як закінчити. Інтерв'юер повинен точно узагальнити те, що сказав опитуваний, беручи до уваги будь-які роз'яснення, які особа бажає зробити. Інтерв'юер повинен довести інтерв'ю до логічного висновку, підготувавши заяву особи, якщо це доречно. У випадку, якщо опитуваний є підозрюваним, необхідно оголосивши час звершення проведення допиту, перш ніж вимкнути звукозаписне обладнання (у разі його застосування).

«Е» з англ. «evaluation» – оцінка. Після інтерв'ю інтерв'юер повинен оцінити те, що було сказано, з метою: визначення необхідності будь-яких подальших дій; визначення того, як показання опитуваного співпадають із рештою інформації, що була здобута в ході досудового розслідування; розмірковування про ефективність [5].

Для отримання всебічної та неспотвореної інформації під час проведення допиту на стадії досудового розслідування, слідчим необхідно активно використовувати PEACE-модель допиту, що вважається найкращою практикою щодо збору інформації. Важливим аспектом є те, що дана методика підходить як для підозрюваного, так і для свідка чи потерпілого [3]. Однак в Україні у судово-слідчій практиці, як правило, застосовуються тільки окремі елементи PEACE-моделі допиту, приміром, елементи підготовки, оцінка отриманої інформації тощо. Для того, щоб вона набула широкого використання необхідні кілька умов: по-перше, поширення знань та презентація добрих закордонних практик, а також підтвердження ефективності такого методу проведення слідчої (розшукової) дії; по-друге, проведення спеціалізованих навчань та тренінгів, які б забезпечили набуття слідчими відповідних навичок.

Список бібліографічних посилань

1. Браверман С. С. Аналіз сучасних підходів до підвищення ефективності проведення допиту під час досудового розслідування. *Юридична психологія*. 2019. № 1. С. 62–68. URL: <https://psychped.naiu.kiev.ua/index.php/psychped/article/view/1110/1115> (дата звернення: 23.02.2020).
2. Layton J. How police interrogation works // Howstuffworks : сайт. URL: <https://people.howstuffworks.com/police-interrogation.htm> (дата звернення: 16.02.2020).
3. Investigative interviewing techniques: The PIECE Model // I-Sight : сайт. 19.06.2013. URL: <https://i-sight.com/resources/investigative-interviewing-techniques-the-peace-model/> (дата звернення: 16.02.2020).
4. Orlando J. Interrogation techniques // Olr Research Report : сайт. URL: <https://www.cga.ct.gov/2014/rpt/2014-R-0071.htm> (дата звернення: 16.02.2020).
5. Investigative interviewing // College of Policing : сайт. URL: <https://www.app.college.police.uk/app-content/investigations/investigative-interviewing/#peace-framework> (дата звернення: 16.02.2020).

Одержано 26.02.2020

УДК 343.8

Юлія Володимирівна КЕРНЯКЕВИЧ-ТАНАСІЙЧУК,

доктор юридичних наук, доцент,

завідувач кафедри судочинства

навчально-наукового юридичного інституту

Державного вищого навчального закладу

«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (м. Івано-Франківськ)

КРИМІНОЛОГІЧНА ФУНКЦІЯ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ ПОЛІТИКИ

Як стверджує П. Л. Фріс, про систему запобігання злочинності й політики в цій сфері взагалі важко говорити у зв'язку з їх практично повною відсутністю. Абсолютно не ідеалізуючи систему профілактики злочинів, яка існувала в часи СРСР, вважаючи її лише першими паростками, слід констатувати, що вона все ж таки існувала. За роки незалежності ці паростки взагалі були знищені. Здається, що гасло «Краще попередити, ніж карати» не підтримується законодавцями [1, с. 11].

Питання визначення поняття, місця кримінологічної (профілактичної) політики у системі політики у сфері боротьби зі злочинністю, встановлення її взаємозв'язків з іншими складовими

частинами політики у сфері боротьби зі злочинністю (зокрема, кримінально-виконавчою) є предметом дослідження чималої кількості науковців.

Виходячи з норми, що закріплена у ч. 1 ст. 1 Кримінально-виконавчого кодексу України, одним із завдань кримінально-виконавчого законодавства є запобігання вчиненню нових злочинів як засудженими, так і іншими особами, можна стверджувати, що для кримінально-виконавчої політики характерною є кримінологічна функція – запобігання злочинності.

Суб'єктами, для яких запобігання злочинності є однією з головних функцій у процесі реалізації кримінально-виконавчої політики, є органи та установи виконання покарань. Їм притаманною є кримінологічна (профілактична) діяльність щодо запобігання рецидивній злочинності загалом та пенітенціарній злочинності в тому числі.

Більше того, як наголошує В. О. Меркулова, головна роль у реалізації засобів профілактики злочинів, виправленні засуджених під час відбування покарання належить саме персоналу установ виконання покарань [2, с. 192].

На рівні докторської дисертації установу виконання покарання в якості суб'єкта запобігання злочинам дослідив О. Г. Колб. У результаті дослідження ролі і місця установ виконання покарань у системі суб'єктів запобігання злочинам автор справедливо запропонував КВК доповнити главою 19-1 «Запобігання злочинам в УВП», у якій чітко визначити: поняття профілактики злочинів; об'єкти профілактичного впливу; принципи діяльності щодо запобігання вчиненню злочинів; соціально-правові наслідки постановки особи на профілактичний облік; суб'єкти запобігання злочинам в УВП, їх взаємодію з іншими правоохоронними органами тощо [3, с. 12].

Запобігання вчиненню злочинів в установах виконання покарань здійснюється за допомогою загальносоціальних, спеціально-кримінологічних та індивідуальних заходів профілактики. При цьому процес запобігання має бути не хаотичним, а системним та повинен включати різноманітні заходи впливу на засуджених. Варто наголосити, що запобігання вчиненню злочинів в установах виконання покарань слід реалізовувати не лише власними силами персоналу цих установ, а й за участю родичів, близьких осіб засуджених, представників громадських організацій тощо.

До складових елементів діяльності щодо запобігання злочинам О. Г. Колб відносить основні засоби виправлення та ресоціалізації засуджених [3, с. 11], визначені у ст. 6 Кримінально-виконавчого кодексу України, до яких належать: встановлений порядок виконання та відбування покарання (режим), пробація, суспільно корисна праця, соціально-виховна робота, загальноосвітнє і професійно-технічне навчання, громадський вплив. Очевидно, що кримінологічним потенціалом у тій чи іншій мірі наділені усі названі основні засоби виправлення та ресоціалізації засуджених.

При цьому, центральне місце серед складових елементів діяльності щодо запобігання злочинам займає режим, інакше кажучи, встановлений порядок виконання та відбування покарання. До прикладу, Н. В. Кльован, розглядаючи концепцію кримінологічної функції режиму в місцях позбавлення волі, обґрунтовано стверджує, що режим як порядок і умови виконання позбавлення волі має найбільший потенціал до виконання кримінологічних завдань, поставлених перед місцями позбавлення волі та застосування кримінологічних засобів в пенітенціарній діяльності, що відтворюється в його кримінологічній функції [4, с. 555].

Твердження про те, що протидію злочинності треба досліджувати комплексно – як якісно нове явище чи процес, а не лише як групу проблем, що виникли останнім часом у результаті дії чинників епохи постмодерну [5, с. 44], можна за аналогією застосовувати й при вивченні питань протидії злочинності у частині її запобігання. З метою удосконалення діяльності по запобіганню злочинності на етапі реалізації кримінально-виконавчої політики слід використовувати новітні підходи щодо урізноманітнення форм взаємодії органів та установ виконання покарань із громадськими, релігійними організаціями, родичами, близькими особами засуджених та диверсифікації методів впливу на засуджених у процесі комплексного застосування до них основних засобів виправлення та ресоціалізації.

Список бібліографічних посилань

1. Фріс П. Кримінальне суспільство і кримінальна політика. *Юридичний вісник України*. 2016. № 46–47 (1114–1115). С. 10–11.
2. Меркулова В. О. Запобігання пенітенціарній злочинності: сутність та напрями реформування кримінально-виконавчого законодавства. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2014. № 4. С. 190–193.

3. Колб О. Г. Установа виконання покарань як суб'єкт запобігання злочинам : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2007. 34 с.
4. Кльован Н. В. Концепція кримінологічної функції режиму в місцях позбавлення волі // Правовий вплив на неправомірну поведінку: актуальні грані : монографія / за ред. О. В. Козаченка, Є. Л. Стрельцова. Миколаїв : Іліон, 2016. С. 552–574.
5. Литвинов О. М., Орлов Ю. В. Нариси з кримінології постмодерну. Харків : Право, 2019. 278 с.

Одержано 22.03.2020

УДК 7.038.6:343.35

Олена Валентинівна КОЗАЧЕНКО,

курсантка 3 курсу факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Михайло Ігоревич ФІАЛКА,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри кримінального права і кримінології факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ

ЗЛОВЖИВАННЯ ВЛАДОЮ АБО СЛУЖБОВИМ СТАНОВИЩЕМ ЯК КОРУПЦІЙНИЙ ЗЛОЧИН В ЕПОХУ ПОСТМОДЕРНУ

Епоха постмодернізму навіяла нові підходи та тенденції для розвитку кримінального права, що представляє собою відхід від традиційної системи. Швидка зміна кримінально-правових основ призводить до руйнації цінностей та усталених норм. Актуальним питанням є дослідження корупційної злочинності в епоху постмодерну, тому доцільно буде розглянути дане питання стосовно одного з видів корупційних злочинів.

На даному етапі формування українського суспільства корупція набула великого розмаху, оскільки проникла в усі сфери життєдіяльності та стала однією з найбільш небезпечних посадових злочинів. Корупційна діяльність проявляється у наданні можливостей вступу до найпрестижніших вузів, влаштування на високооплачувану роботу, отримання житла, оформлення документів та договорів. Більшість населення України розуміють корупцію як хабарництво, продажність та підкуп посадових осіб, політичних діячів. Для інших корупція – це зловживання владою, перевищення посадових повноважень для власного збагачення. Тому на меті стало проведення антикорупційної реформи, яка була проголошена у 2014 році.

З наукової точки зору, корупція – це використання особою, наданих їй службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей з метою одержання неправомірної вигоди. У теорії кримінального права корупційні злочини визначалися по різному:

- злочини, що полягають у неправомірному зловживанні посадовими особами органів державної влади або органів самоврядування наданої їм влади або посадового становища в особистих інтересах [1, с. 128];

- передбачене в Особливій частині КК України суспільно небезпечне діяння, яке містить ознаки корупції та корупційного правопорушення [2, с. 32–36];

- злочини, які вчиняються особами, яким надано владні або службові повноваження, шляхом використання даних повноважень з метою незаконного отримання неправомірної вигоди [3, с. 188].

У Кримінальний кодекс України (*далі – КК України*) було внесено зміни, якими закріплено поняття корупційних злочинів, а також задля запобігання таким діям у прикінцевих положеннях Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» від 14.10.2014 року законодавець передбачив доповнення змісту ст. 45 КК України приміткою з вичерпним переліком корупційних злочинів [4].

Відповідно до кримінального законодавства України, корупційними вважаються злочини, що передбачені ст.ст. 191, 262, 308, 312, 313, 320, 357, 410 КК України, у випадку їх вчинення